

Prešovský samosprávny kraj
Úrad Prešovského samosprávneho kraja
Odbor sociálny
Námestie mieru č. 2, 080 01 Prešov

**Dodatok ku Koncepcii rozvoja sociálnych služieb na
území
Prešovského samosprávneho kraja**

Prešov 23.august 2011

Obsah

I. Analytická časť	4
1. Analýza žiadostí.....	4
1.1. Analýza žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu	4
1.2. Prehľad stavu vo vybavovaní žiadostí o uzatvorenie zmluvy	8
1.3. Východiská pre tvorbu priorít	9
2. Špecializované poradenstvo	10
2.1. Východiská pre tvorbu priorít	10
3. Sociálne služby pre seniorov	11
3.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre seniorov	12
3.2. Východiská pre tvorbu priorít	13
4. Sociálne služby pre občanov so zdravotným postihnutím.....	15
4.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím	15
4.2. Východiská pre tvorbu priorít	19
5. Sociálne služby pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb	20
5.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb.....	21
5.2. Východiská pre tvorbu priorít	22
6. Deti a rodina.....	24
6.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre rodinu a deti	24
6.2. Východiská pre tvorbu priorít	28
7. Podporné služby.....	30
7.1. Východiská pre tvorbu priorít	31
8. Komunitné plány miest a obcí v PSK	32
8.1. Analýza komunitných plánov okresných miest.....	32
8.2. Východiská pre tvorbu priorít	39
II. Konceptná časť	41
A. Priority PSK.....	41

1. Priority PSK vo vzťahu k seniorom.....	41
1.1. Podpora zotrvania seniora v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb.....	41
1.2. Spolupráca s mestami a podpora vzniku zariadení sociálnych služieb, ktoré poskytujú služby seniorom.....	42
1.3. Zvýšenie počtu špecializovaných zariadení pre seniorov so zdravotným postihnutím	42
2. Priority PSK vo vzťahu k občanom so zdravotným postihnutím	43
2.1. Podpora vzniku, resp. rozširovania zariadení orientovaných na poskytovanie sociálnych služieb v podporovanom bývaní	43
2.2. Podpora flexibility foriem sociálnej služby v prípade dopytu občanov so zdravotným postihnutím.....	43
2.3. Zosúladenie reálne poskytovanej sociálnej služby vo vybraných rehabilitačných strediskách so zákonom o sociálnych službách	44
3. Priority PSK vo vzťahu k občanom vyžadujúcim nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb.....	45
3.1. Podpora poskytovania sociálnych služieb pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb v okresoch, kde sú služby zastúpené minimálne, resp. absentujú.....	45
3.2. Informovanosť verejnosti o problematike eliminácie násilia páchaného na ženách.....	45
4. Priority PSK vo vzťahu k rodine a deťom	46
4.1. Iniciovanie a podpora partnerskej spolupráce participujúcich subjektov vo vzťahu k rodine a zabezpečeniu všestranného rozvoja detí.....	46
4.2. V krízových strediskách uprednostňovanie starostlivosti o deti v profesionálnych rodinách	47
5. Priority PSK v oblasti komunitného plánovania	48
5.1. Prehĺbenie spolupráce s obcami v regióne PSK.....	48
5.2. Podpora rozvoja terénnych a ambulantných služieb v obciach s cieľom čo najdlhšieho udržania občana v jeho domácom prostredí	48
6. Priority PSK vo vzťahu ku kvalite sociálnych služieb	49
6.1. Zavedenie monitoringov kvality u poskytovateľov sociálnych služieb	49
6.2. Zavedenie systému manažérstva kvality v zariadeniach sociálnych služieb.....	50
6.3. Zabezpečenie odborného a osobnostného rastu zamestnancov v sociálnych službách.....	50
6.4. Realizácia supervízie u poskytovateľov sociálnych služieb	51
6.5. Podpora humanizácie a zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb	51
6.6. Zriadenie kancelárie prvého kontaktu na odbore sociálnom PSK.....	52
7. Priority vo vzťahu k financovaniu sociálnych služieb	53

7.1. Finančná podpora poskytovania sociálnych služieb pre seniorov so zdravotným postihnutím v špecializovaných zariadeniach	53
7.2. Finančná podpora tých neverejných poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby (ambulantné, týždenné), ktoré v regióne absentujú, resp. sú nedostatkové	53
B. Financovanie, monitorovanie a hodnotenie.....	55
Zoznam skratiek	
Príloha č. 1 Sieť sociálnych služieb pobytových zariadení na území Prešovského samosprávneho kraja	

I. Analytická časť

1. Analýza žiadostí

1.1. Analýza žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu

Odbor sociálny PSK analyzoval žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu od účinnosti zákona o sociálnych službách, teda od 1.1.2009 do 30.6.2011 a tým sledoval aspekty záujmu o jednotlivé druhy sociálnych služieb.

V roku 2009 bolo Prešovským samosprávnym krajom registrovaných 762 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, z toho 5 žiadostí bolo postúpených z dôvodu miestnej príslušnosti Košickému samosprávnemu kraju.

V roku 2010 bolo registrovaných 912 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, z toho 2 žiadosti boli postúpené taktiež z dôvodu miestnej príslušnosti Košickému samosprávnemu kraju.

K 30.6.2011 požiadalo o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu 426 žiadateľov.

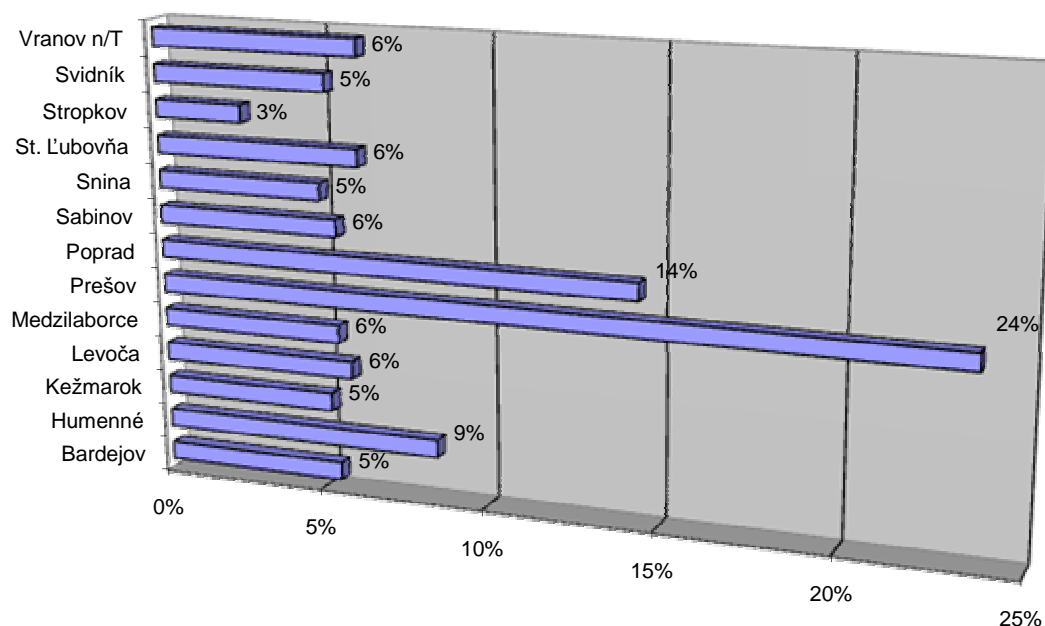
1.1.1. Prehľad žiadostí podľa jednotlivých okresov

Vzhľadom na vyššie uvedené, Prešovský samosprávny kraj začal za sledované obdobie správne konanie v 2093 prípadoch podaných žiadostí.

Tab. č. 1 Prehľad počtu žiadostí o posúdenie odkázanosti z jednotlivých okresov

Žiadatelia z okresov	Rok 2009	Rok 2010	K 30.6.2011	Spolu
Bardejov	26	68	21	115
Humenné	48	89	41	178
Kežmarok	53	29	28	110
Levoča	40	59	25	124
Medzilaborce	50	45	21	116
Prešov	187	205	103	495
Poprad	132	119	52	303
Sabinov	33	64	19	116
Snina	30	53	23	106
Stará Ľubovňa	38	58	35	131
Stropkov	27	20	9	56
Svidník	38	52	21	111
Vranov nad Topľou	55	49	28	132
Spolu	757	910	426	2093

Graf č. 1 Percentuálny podiel žiadostí z jednotlivých okresov za sledované obdobie

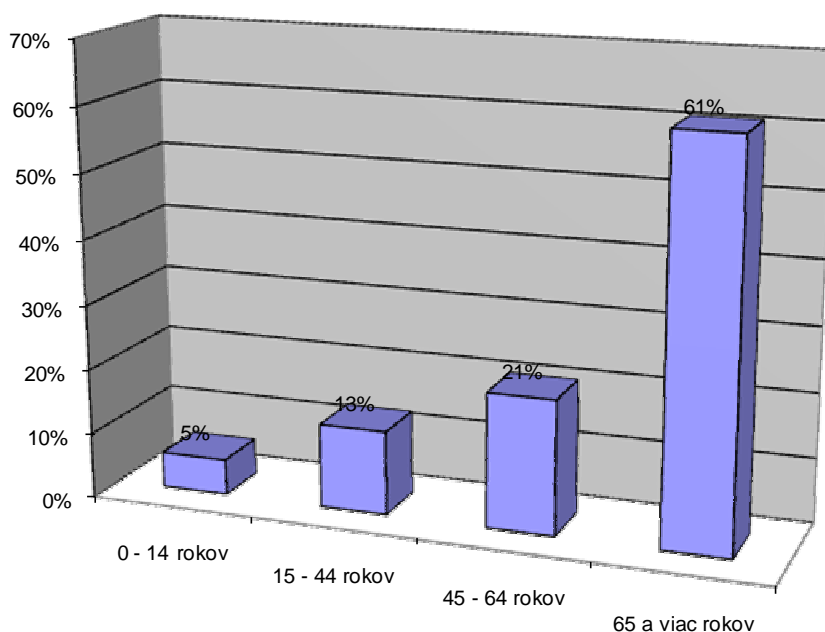
1.1.2. Prehľad žiadostí podľa vekových skupín

Ďalším demografickým údajom, po trvalom bydlisku žiadateľov, ktorým sme sa zaoberali, bol vek žiadateľov. Žiadateľov sme rozdelili do 4 vekových skupín. Najpočetnejšou skupinou, vzhľadom na vek, sú fyzické osoby nad 65 rokov, ako to vyplýva z nasledovného prehľadu.

Tab. č. 2 Prehľad žiadateľov o posúdenie odkázanosti podľa vekových skupín

Veková štruktúra žiadateľov	Rok 2009	Rok 2010	K 30.6.2011	Spolu
0 - 14 rokov	47	59	8	114
15 - 44 rokov	129	95	46	270
45 - 64 rokov	175	176	82	433
65 a viac rokov	406	580	290	1276
Spolu	757	910	426	2093

Graf č. 2 Percentuálny podiel žiadateľov podľa vekových skupín za sledované obdobie

1.1.3. Prehľad žiadostí podľa druhu sociálnej služby

Keďže zákon o sociálnych službách ponúka aj nové druhy sociálnych služieb, PSK v roku 2009, vzhľadom na svoju pôsobnosť v zmysle uvedeného zákona, prehodnotil kapacity a skladbu prijímateľov sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK a potrebu špecializovaných zariadení. Napriek skutočnosti, že špecializované zariadenia sa pri poskytovaní jednotlivých činností významne neodlišujú od domova sociálnych služieb, ich osobitosťou je možnosť dôslednejšieho a intenzívnejšieho zamerania sa na fyzické osoby s vybraným druhom zdravotného postihnutia.

K 30.6.2011 PSK zaregistroval nasledovných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí na území PSK poskytujú sociálnu službu v špecializovanom zariadení:

- **Pre fyzické osoby podľa § 39 so zdravotným postihnutím Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba a demencie rôzneho typu etiológie**
 - Domov pre seniorov, Stará Ľubovňa (kapacita 40)

- Zariadenie sociálnych služieb v Tovarnom (kapacita 50)
 - Seniorpark n.o, Kvetnica (kapacita 20)
 - Ošetrovateľské centrum, Humenné (kapacita 15)
 - Ako doma, Prešov (kapacita 15)
 - Vranovská nemocnica (kapacita 9)
 - Život n.o, Spišské Hanušovce (kapacita 18)
 - Jeseň života (kapacita 10)
- **Pre fyzické osoby podľa § 39 so zdravotným postihnutím schizofrénia**
 - Domov sociálnych služieb v Ličartovciach (kapacita 45)
 - Centrum sociálnych služieb, Dúbrava (kapacita 40)
- **Pre fyzické osoby podľa § 39 so zdravotným postihnutím autizmu**
 - Francesco – regionálne autistické centrum, Prešov (kapacita 35)

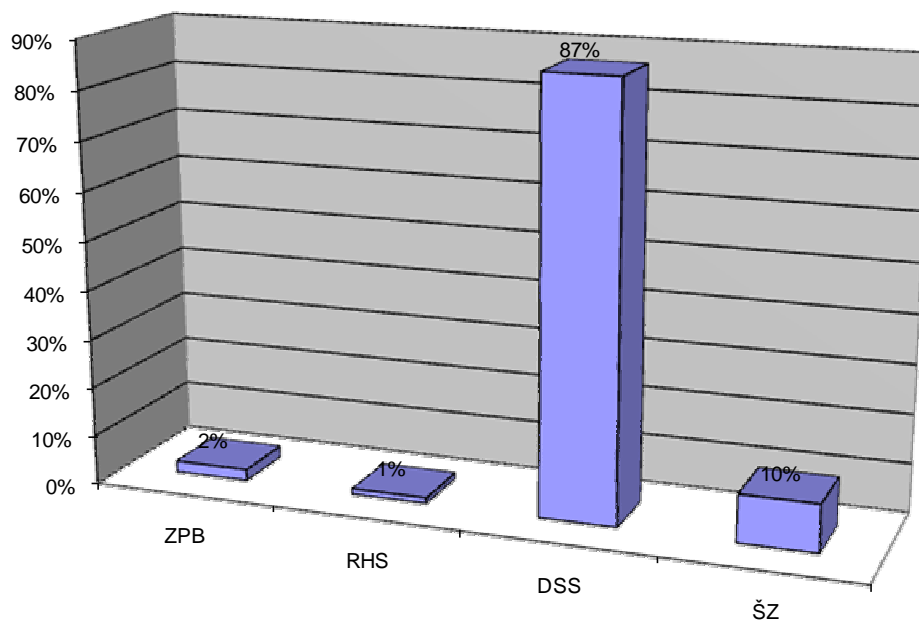
Celkovo žiadatelia o posúdenie odkázanosti podľa druhu sociálnej služby, o ktorú vo svojej žiadosti prejavili záujem:

Tab. č. 3 Prehľad žiadostí o posúdenie odkázanosti podľa druhu sociálnej služby

Druh sociálnej služby	Rok 2009	Rok 2010	K 30.6.2011	Spolu
Zariadenie podporovaného bývania (ZPB)	24	19	5	48
Rehabilitačné stredisko (RHS)	6	14	4	24
Domov sociálnych služieb (DSS)	699	820	347	1866
Špecializované zariadenie (ŠZ)	82	57	70	209
Spolu	811*	910	426	2147

* v počte žiadostí sú zahrnuté aj žiadosti prijímateľov sociálnej služby domova sociálnych služieb, ktorí požiadali o posúdenie odkázanosti na špecializované zariadenie

Graf č. 3 Percentuálny podiel žiadateľov podľa druhu sociálnej služby za sledované obdobie

1.2. Prehľad stavu vo vybavovaní žiadostí o uzatvorenie zmluvy

Tab. č. 4 Prehľad stavu vybavovania žiadostí o uzatvorenie zmluvy

Rok	Počet doručených žiadostí	Prehľad vybavených žiadostí k 30.6.2011		Zomrelo/odmietlo poskytovanie sociálnej služby
		k verejnému poskytovateľovi	k neverejnému poskytovateľovi	
2009	194	103	63	73
2010	428	118	198	
2011	362	46	134	
Spolu	984	267	395	73

Za sledované obdobie požiadalo o poskytovanie sociálnej služby 47 % fyzických osôb z celkového počtu žiadateľov o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu.

1.3. Východiská pre tvorbu priorít

- najvyšší počet žiadostí o poskytovanie sociálnej služby je od seniorov
- počet nevybavených žiadostí v jednotlivých rokoch poukazuje na primerane rozvinutú sieť poskytovateľov (s ohľadom na kapacitu) na území PSK
- regionálne je sieť sociálnych služieb nevyvážená aj s ohľadom na demografiu jednotlivých okresov
- s ohľadom na druhovosť sociálnych služieb niektoré sociálne služby sú v kraji menej rozvinuté

2. Špecializované poradenstvo

Špecializované poradenstvo ako odbornú činnosť zameranú na zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov fyzickej osoby, rodiny alebo komunity poskytujú v jednotlivých okresoch akreditované subjekty.

Tab. č. 5 Súčasný stav v poskytovaní špecializovaného poradenstva v jednotlivých okresoch PSK

Okres	Špecializované sociálne poradenstvo
Bardejov	2
Humenné	4
Levoča	3
Kežmarok	
Medzilaborce	1
Poprad	2
Prešov	10
Sabinov	2
Snina	2
Stará Ľubovňa	2
Stropkov	1
Svidník	2
Vranov nad Topľou	1
Celkom za PSK	32

2.1. Východiská pre tvorbu priorít

- v okrese Kežmarok absentuje poskytovanie špecializovaného poradenstva
- najpočetnejšia sieť špecializovaného poradenstva je v meste Prešov
- pozitívne hodnotíme kvalitu poskytovania špecializovaného poradenstva cieľovej skupine občanov slabozrakých a nevidiacich a ženám, na ktorých je páchané násilie
- pozitívne hodnotíme poskytovanie špecializovaného poradenstva v spolupráci poradcu s psychológom, právnikom, psychiatrom – čo predpokladá a poukazuje na komplexný prístup k riešeniu problému fyzickej osoby, v spolupráci s jeho rodinou
- poradenstvo pre marginalizované komunity sa spravidla orientuje na riešenie sociálnej situácie v súvislosti s vybavením dávky v hmotnej núdzi, dôchodku, hľadania zamestnania, kontaktu resp. sprevádzania po úradoch a pod.

3. Sociálne služby pre seniorov

Seniori tvoria početnú skupinu obyvateľstva v PSK a preto je potrebné venovať im dostatočnú pozornosť.

Za seniorov sa považujú občania, ktorý dovŕšili dôchodkový vek t.j. 62 rokov.

Z hľadiska záujmu seniorov o poskytovanie sociálnych služieb možno použiť nasledovné delenie:

- **seniori, ktorí dovŕšili dôchodkový vek, t.j. nad 62 rokov**

Seniorom môže byť poskytované sociálne poradenstvo a široká paleta záujmových činností v dennom centre, ktorého zriaďovateľom sú mestá a obce. Výnimočne môže byť seniorovi poskytovaná sociálna služba v zariadení pre seniorov z iných vážnych dôvodov, napr. ak je senior týraný, alebo inak zneužívaný...

- **seniori nad 62 rokov, ktorých stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je II až VI**

V prípade, že senior je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby a jeho stupeň odkázanosti v zmysle posudku a rozhodnutia obce o stupni odkázanosti sa pohybuje od II. do VI. je možné poskytovať mu rozličné formy sociálnych služieb - od terénnych cez ambulantné až po pobytové napr. opatrovateľská služba, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov a pod.

- **seniori nad 62 rokov, ktorých stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je najmenej V a majú zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, demencia rôzneho typu etiológie**

Seniorovi, ktorý má tento druh postihnutia sa môže poskytovať sociálna služba v špecializovanom zariadení.

PSK zabezpečuje sociálne služby pre seniorov pobytovou formou 60 poskytovateľmi s celkovou kapacitou 1 765 miest. Okrem pobytovej formy služby seniorom sú poskytované ambulantnou a terénnou formou.

Vzhľadom na zrýchľujúci sa proces starnutia obyvateľstva považujeme problematiku poskytovania sociálnych služieb pre seniorov za kľúčovú. Je v záujme samosprávy v prešovskom kraji a v súlade s národnými prioritami,

podpora udržania občana v domácom prirodzenom prostredí, preto kladieme dôraz na poskytovanie poradenstva a širokej palety záujmových činností pre seniorov najmä prostredníctvom denných centier s cieľom aktivizovať ich psychické a fyzické možnosti, ponúknuť im zmysluplné trávenie voľného času a tak prispieť k oddialeniu ich odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby.

Proces starnutia obyvateľstva predpokladá neustále sa zvyšujúci dopyt po sociálnych službách pre seniorov, čo kladie nároky najmä na mestá a obce, ktoré majú poskytovať sociálne služby seniorom v priamej kompetencii.

3.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre seniorov

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách.

Denný stacionár

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Zariadenie opatrovateľskej služby

V zariadení opatrovateľskej služby sa poskytuje sociálna služba na určitý čas fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, ak jej nemožno poskytnúť opatrovateľskú službu.

Zariadenie pre seniorov

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dosiahla dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Špecializované zariadenie

V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V. a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, demencia rôzneho typu etiológie a pod.

Tab. č. 6 Súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb v jednotlivých okresoch PSK vo vzťahu k cieľovej skupine seniorov

Okres	Druh sociálnej služby								
	Opatrovateľská služba	Denný stacionár		Zariadenie opatrovateľskej služby		Zariadenie pre seniorov		Špecializované zariadenie	
		počet	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita	počet
Bardejov	1	1	8	2	27	4	261		
Humenné	11			1	26	3	38	1	15
Levoča	2			1	2	2	8		
Kežmarok	6	1	25	1	10	2	141	1	18
Medzilaborce	1					2	15		
Poprad	8	1	10	3	49	8	250	2	30
Prešov	4			3	35	8	355	1	15
Sabinov	28					2	63		
Snina	9					1	5		
Stará Ľubovňa	5					2	77	1	40
Stropkov								1	9
Svidník	15					1	40		
Vranov nad Topľou	8	1	8			2	135	1	50
Celkom za PSK	98	4	51	11	149	37	1388	8	177

3.2. Východiská pre tvorbu priorit

- zvýšený dopyt po pobytovej forme sociálnych služieb pre seniorov môže súvisieť s menej rozvinutou terénnou formou sociálnych služieb pre seniorov, s nie dostatočne rozvinutým poradenstvom pre seniorov, ako aj s menším záujmom občanov o poskytovanie terénnej alebo ambulatnej služby
- nakoľko absentujú zariadenia pre seniorov, príp. špecializované

zariadenia pre seniorov so zdravotným postihnutím, seniori spravidla žiadajú o poskytovanie sociálnych služieb v domove sociálnych služieb. Predpokladáme, že táto skutočnosť ovplyvňuje kvalitu života prijímateľov v domove sociálnych služieb (ďalej len „DSS“) a to najmä s ohľadom na vekovú štruktúru a zdravotný stav prijímateľov

- počet/kapacita pri opatrovateľskej službe nie je uvedená, nakoľko predstavuje premenlivý počet seniorov
- vzhľadom k nízkemu počtu obcí ktoré majú zaregistrovanú opatrovateľskú službu (z celkového počtu 665 obcí) predpokladáme, že existujú obce, ktoré nemajú zaregistrovanú opatrovateľskú službu a reálne služba v obci existuje

4. Sociálne služby pre občanov so zdravotným postihnutím

Špecifickú skupinu tvoria občania so zdravotným postihnutím, ktorí pri uspokojovaní svojich potrieb vyžadujú rôzne úrovne starostlivosti, pomoci a podpory a na zabezpečenie ich integrácie do spoločnosti potrebujú širokospektrálnu reakciu. V dôsledku závažnosti a zložitosti zdravotného postihnutia závisí kvalita ich života od dostupnosti hodnotných služieb a osobitnej, často intenzívnej pomoci.

Fyzická osoba má v zmysle zákona o sociálnych službách právo výberu sociálnej služby a formy jej poskytovania. Ambulantná forma, ktorá sa poskytuje osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby, alebo terénna forma, ktorá sa poskytuje osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí, majú prednosť pred pobytovou sociálnou službou.

Ukazuje sa, že pobytová forma sociálnej služby v zariadení predstavuje najžiadanejšiu možnosť sociálnej intervencie mnohých odkázaných občanov. Cieľom poskytovanej sociálnej služby v zariadeniach je uspokojovanie reálnych potrieb prijímateľa vzhľadom na jeho vek, nepriaznivý zdravotný stav, osobnostný a psychický rozvoj, v podmienkach čo najviac približujúcich podmienky bežného života a rešpektovaním dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby.

Na území PSK je pre občanov so zdravotným postihnutím poskytovaná sociálna služba v 72 zariadeniach sociálnych služieb s celkovou kapacitou 2 813 miest.

4.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre občanov so zdravotným postihnutím

Domov sociálnych služieb

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby s najmenej V. stupňom odkázanosti alebo je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca s najmenej III. stupňom odkázanosti na základe posudkovej činnosti samosprávneho kraja.

V domove sociálnych služieb je služba zameraná na všetky cieľové skupiny ťažko zdravotne postihnutých občanov – deti, mládež, dospelých i seniorov.

Špecializované zariadenie

V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je na základe posudkovej činnosti samosprávneho kraja odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby s najmenej V. stupňom odkázanosti a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, hluchoslepota, AIDS.

Na území kraja je služba poskytovaná prevažne celoročnou pobytovou formou a cieľovú skupinu tvoria najmä dospelí a seniori. Ambulantnú formu poskytuje špecializované zariadenie v okrese Prešov, ktoré poskytuje sociálnu službu deťom s diagnózou autizmu.

Zariadenie podporovaného bývania

V zariadení podporovaného bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je na základe posudkovej činnosti samosprávneho kraja odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a na dohľad, pod ktorým je schopná viesť samostatný život.

Pod dohľadom sa rozumie usmerňovanie a monitorovanie fyzickej osoby pri zabezpečovaní sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivít.

Sociálna služba v zariadení podporovaného bývania je určená najmä občanom, ktorí sú vzhľadom na svoje ťažké zdravotné postihnutie schopní viesť v určitom čase alebo pri určitých činnostiach samostatný život pod dohľadom. Aktivizácia a zintenzívnenie miery samostatnosti prijímateľov sociálnej služby umožňuje zvýšiť kvalitu ich života a vytvoriť podmienky pre ich prípadný návrat do prirodzeného prostredia.

Rehabilitačné stredisko

V rehabilitačnom stredisku sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je na základe posudku odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, fyzickej osobe, ktorá je slabozraká, alebo ktorá je nepočujúca alebo má ťažkú obojstrannú nedoslýchavosť.

Rehabilitačné stredisko zabezpečuje prijímateľom sociálnej služby vhodné podmienky na rozvoj telesných, duševných, sociálnych, pohybových a pracovných schopností a zručností. Jeho cieľom je znížiť mieru závislosti občanov, zvýšiť mieru ich samostatnosti a tým umožniť ich integráciu do spoločnosti.

Tab. č. 7 Prehľad o počte a kapacite domovov sociálnych služieb a SZ
v Prešovskom samosprávnom kraji

Okres	RHS		Podporované bývanie		DSS pre deti				DSS pre dospelých				SZ	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Forma SS			Počet	Forma SS			Počet	Pobytová/ Ambulantná
						Ambulantná (kapacita)	Týždenná (kapacita)	Pobytová (kapacita)		Ambulantná (kapacita)	Týždenná (kapacita)	Pobytová (kapacita)		
Bardejov					2		2	3	6	32	12	146		
Humenné	1	14			1	12	2	39	5	3	3	168		
Levoča			1	11					4			258		
Kežmarok					1			9	4	3		81		
Medzilaborce									5			179		
Poprad									7	24		264		
Prešov	1	10			4	51	13		12	42	15	343	2	85
Sabinov	1	12							4		2	139		
Snina	1	18			1			10	4			128	1	40
Stará Ľubovňa					1	8			3			120		
Stropkov	1	10			1	9			2	10		84		
Svidník					2	19	2	5	3	8		200		
Vranov nad Topľou	1	8	2	18	1	10	10		4	19		100		
Celkom za PSK	6	72	3	29	14	109	29	66	63	141	32	2210	3	125

Prepravná služba

Prepravná služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanej na základe posudku úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo osobe s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

Požičiavanie pomôcok

Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku na základe posudku úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia.

Tlmočnická služba

Tlmočnická služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie.

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie a predstavuje nepretržitú, dištančnú, hlasovú, písomnú alebo elektronickú komunikáciu prostredníctvom signalizačného alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci.

Predmetnú sociálnu službu zabezpečujú v PSK 2 poskytovatelia sociálnej služby. Jeden pre občanov územného obvodu okresov Kežmarok, Poprad a Stará Ľubovňa a jeden ako domáce tiesňové volanie na území Slovenskej republiky.

Sprostredkovanie osobnej asistencie

Sprostredkovanie osobnej asistencie je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu, alebo ktorá je odkázaná na osobnú asistenciu.

Uvedený druh sociálnej služby v PSK poskytujú 2 poskytovatelia v okrese Prešov.

Sprievodcovská a predčitateľská služba

Sprievodcovská a predčitateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a osobe s mentálnym postihnutím.

Na území Prešovského samosprávneho kraja nie je registrovaný žiadny poskytovateľ tohto druhu sociálnej služby.

Tab. č. 8 Súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb v jednotlivých okresoch
PSK vo vzťahu k cieľovej skupine zdravotne postihnutých

Okres	Prepravná služba	Poskytovatelia tlimočnickej služby	Poskytovatelia sprostredkovania osobnej asistencie	Poskytovatelia požíciavania pomôcok	Poskytovatelia monitorovania signalizácie potreby pomoci	Poskytovatelia sprievodcovskej a predčítateľskej služby	Poskytovatelia krízovej pomoci prostredníctvom telek. technológií	Poskytovatelia sprostredkovania tlimočnickej služby	Poskytovatelia sprostredkovania osobnej asistencie
Bardejov									
Humenné	1	1							
Levoča				2					
Kežmarok	1			1	1				
Medzilaborce									
Poprad	2	1		3	2				
Prešov	4	1	2	3					2
Sabinov	1								
Snina									
Stará Ľubovňa	1			2	1				
Stropkov									
Svidník									
Vranov nad Topľou	1								
Celkom za PSK	11	3	2	11	4	0	0	0	2

4.2. Východiská pre tvorbu priorít

- na území regiónu prevláda záujem o poskytovanie celoročnej pobytovej formy
- poskytovatelia na území regiónu poskytujú v domovoch sociálnych služieb sociálne služby pre občanov s kombinovaným postihnutím
- žiaden poskytovateľ neposkytuje v domove sociálnych služieb sociálne služby výlučne občanom s istým špecifickým druhom postihnutia
- ambulantná a týždenná forma pobytu je poskytovaná spravidla deťom a mládeži
- rehabilitačné strediská poskytujú ambulantnú starostlivosť pre občanov so zdravotným postihnutím spravidla dlhodobo
- na území regiónu pôsobia len 3 zariadenia podporovaného bývania s celkovou kapacitou 29 miest

5. Sociálne služby pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb

Občania bez ubytovania predstavujú rôznorodú skupinu, ktorá sa vyznačuje vlastným životným štýlom, ktorý ju odlišuje od majoritnej spoločnosti. Dôvody, prečo sa občan dostal do pozície bez domova sú rôzne a vyžadujú aj rôzne prístupy práce, ako aj rôzne sociálne služby.

Cieľovú skupinu občanov, ktorým sa poskytujú sociálne služby na zabezpečovanie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb tvoria fyzické osoby odkázané na sociálnu službu, ak nie sú schopné svoje základné životné potreby uspokojovať sami:

- fyzické osoby na ktorých je páchané násilie alebo, ktoré sú obeťou obchodovania. Do tejto skupiny patria ženy, rodiny s deťmi: opustené, týrané, zneužívané, zanedbávané matky s deťmi, ktoré si nevedia pomôcť sami v dlhodobom zlom rodinnom prostredí, kde hlavnú úlohu zohráva alkohol, dlhodobá nezamestnanosť jedného alebo oboch rodičov, mentálne a fyzické schopnosti rodiny.
- fyzické osoby či rodiny, ktoré nemajú z vážnych dôvodov, napr. živelná pohroma, požiar, ekologická alebo priemyselná havária, zabezpečené ubytovanie.
- fyzické osoby, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo majú obmedzenú schopnosť sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života.
- fyzické osoby, ktoré sú bez ubytovania, bez prístrešia tzv. bezdomovci, ktorým je poskytovaná starostlivosť v útulku. Tieto osoby trpia mnohonásobnými formami vylúčenia zo spoločnosti. Okrem materiálneho vylúčenia trpia nedostatkom sociálnych vzťahov, obmedzeným prístupom na trh práce, k zdravotnej starostlivosti, ku kultúre.
- fyzické osoby závislé na drogách, alkohole či iných látkach, ako aj osoby po výkone trestu.

Cieľom a účelom využitia nevyhnutného bývania je okamžitá krátkodobá pomoc občanom, ktorí sa ocitli v krízovej sociálnej situácii poskytnutím ubytovania na určitý čas.

5.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb

Nocľaháreň

V nocľahárni sa fyzickej osobe poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálne poradenstvo a utvárajú sa podmienky na osobnú hygienu a prípravu stravy.

Útulok

V útulku sa fyzickej osobe poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a utvárajú sa podmienky na osobnú hygienu, prípravu stravy, pranie, žehlenie a záujmovú činnosť.

Domov na pol ceste

V domove na pol ceste sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe po skončení pobytu v zariadení alebo po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

Nízkoprahové denné centrum

Nízkoprahové denné centrum slúži na poskytovanie sociálnej služby počas dňa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky a ubytovanie. Zároveň sa v centre poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a nevyhnutné ošatenie a obuv.

Zariadenie núdzového bývania

V zariadení núdzového bývania sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, na ktorej je páchané násilie, ktorá je obeťou obchodovania s ľuďmi, osamelej tehotnej žene a rodičovi alebo rodičom s deťmi, ktorí nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu z vážnych dôvodov, ako sú živelná pohroma, požiar alebo havária užívať bývanie. Fyzickej osobe sa poskytuje ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo a utvárajú sa podmienky na prípravu stravy a hygienu.

PSK zabezpečuje sociálnu službu pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné

ubytovanie v kraji prostredníctvom 33 poskytovateľov s celkovou kapacitou 590 miest.

Tab. č. 9 Súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb v jednotlivých okresoch PSK vo vzťahu k cieľovej skupine občanov bez ubytovania

Okres	Druh sociálnej služby									
	Nocľaháreň		Útulok		Domov na pol ceste		Nizkoprahové denné centrum		Zariadenie núdzového bývania	
	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita
Bardejov	1	12	1	12						
Humenné			1	20					2	23
Levoča										
Kežmarok			2	98			1	20	1	18
Medzilaborce					2	19				
Poprad	1	35	2	51					2	27
Prešov	1	12	2	57	2	32	1	24	1	11
Sabinov			1	6						
Snina			1	25					1	10
Stará Ľubovňa										
Stropkov			1	16						
Svidník			2	30	1	8				
Vranov nad Topľou			2	22					1	2
Celkom za PSK	3	59	15	337	5	59	2	44	8	91

5.2. Východiská pre tvorbu priorit

- najpočetnejšie poskytovanou službou pre túto špecifickú cieľovú skupinu je služba poskytovaná v útulkoch
- útulky sú zriaďované najmä vo veľkých mestách
- špecifickou skupinou, ktorej je reálne poskytovaná služba v útulku je skupina občanov so závislosťami – útulky sa však nešpecializujú na poskytovanie sociálnej služby tejto cieľovej skupine
- zariadenia núdzového bývania, ktoré poskytujú sociálne služby pre osamelé ženy resp. osamelých rodičov alebo pre ženy na ktorých je páchané násilie sú poskytované v 5 okresoch Prešovského kraja
- pri poskytovaní sociálnej služby v ZNB najmä ženám, na ktorých je páchané násilie, je vzhľadom na možnosť ohrozenia agresorom potrebné poskytnúť službu mimo miesta bydliska
- prijímatelia zotrávajú v zariadeniach sociálnych služieb

neprimerane dlho - za jeden z dôvodov možno považovať nedostatok možností získania ubytovania a zamestnania

- na úrovni miestnej samosprávy nie je dostatočne rozvinutá sieť zariadení na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie životných potrieb

6. Deti a rodina

Základným výchovným prostredím dieťaťa je rodina. Trvalým a hlbokým základom duševného vývinu jednotlivca sú predovšetkým rodinné pomery a výchova v rodine. Stabilita rodiny je predpokladom primeranej, správnej výchovy detí. Rodinná výchova je odrazom rodinných vzťahov, ktoré sa utvárajú na základe osobnostných a hodnotových kvalít rodičov a ich vzájomnej komunikácie, ako aj sociálno-ekonomickej situácie a spoločenského vývoja.

Sociálno-ekonomická situácia, špecifický životný štýl určitej časti rodín, ako aj dlhodobá absencia výchovného pôsobenia jedného z rodičov sťažuje výkon rodinných funkcií a môže viesť až k ich dysfunkčnosti vo výkone rodinných funkcií. Rovnako pribúdajú aj rodiny, ktoré sa stávajú dysfunkčné oslabením vychovávateľskej úlohy jedného z partnerov.

Problematika rodiny, detí a mládeže v ohrození je v zmysle platnej legislatívy riešená hlavne sociálnym poradenstvom, sociálnou prevenciou a výkonom opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPOD a SK“).

Po prvýkrát sa v platnej legislatíve samostatne upravujú aj sociálne služby na podporu rodiny s deťmi v nepriaznivej sociálnej situácii, zákon o sociálnych službách tak v tejto oblasti reaguje na nové trendy a požiadavky v oblasti zosúladovania rodinného, pracovného života a zakotvuje podporné opatrenie, ktorým je poskytovanie ambulantnej alebo terénnej sociálnej služby tým rodičom s deťmi, ktorí majú záujem o profesijný rast alebo vykonávajú iné aktivity s cieľom vrátiť sa do práce.

6.1. Prehľad druhov sociálnych služieb pre rodinu a deti

Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti

V zariadení dočasnej starostlivosti o deti sa poskytuje sociálna služba dieťaťu, ak rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, nemôžu sami z vážnych dôvodov zabezpečiť starostlivosť (napr. choroba, úraz, kúpeľná liečba, pôrod, nástup do výkonu väzby alebo trestu odňatia slobody).

Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu

Nízkoprahové denné centrum slúži na poskytovanie sociálnej služby a poradenstva počas dňa rodinám alebo deťom. Centrum je zriadené najmä pre deti a rodiny, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením alebo majú obmedzenú schopnosť spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre svoje životné návyky a spôsob života.

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života je terénna služba poskytovaná rodičovi, alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti ak nemôže zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dôvody môžu byť napr. čas prípravy rodiča na trh práce, čas ďalších aktivít spojených so vstupom alebo návratom na trh práce, úraz, pôrod matky, kúpeľná liečba a pod.

Krízové stredisko

Krízové stredisko zabezpečuje:

- vykonávanie opatrení podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele, ak sa dieťa alebo rodina nachádza v krízovej situácii
- výkon rozhodnutia súdu o výchovnom opatrení podľa zákona o rodine
- výkon rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku
- výkon výchovného opatrenia podľa zákona o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele

Krízové stredisko vykonáva činnosť ambulantnou formou, celodenne, po určitú časť dňa, alebo pobytovou formou.

Na území PSK v súčasnosti pôsobí v 6 okresoch 6 krízových stredísk, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK s celkovou kapacitou 74 miest.

Prax ukázala, že v krízových strediskách zriadených Prešovským

samosprávnym krajom je využívaná v prevažnej miere iba kapacita miest, ktoré sú objednané štátom (t.j. 50% celkovej kapacity) a zostávajúce miesta, ktoré sú k dispozícii občanom regiónu, sú využívané iba v minimálnej miere. V priebehu roka 2010 využili túto možnosť traja zákonní zástupcovia resp. príbuzní v krízových strediskách v Snine, Prešove a Starej Ľubovni.

K 31.12.2010 bola poskytovaná starostlivosť pobytovou formou 115 deťom.

K 30.06.2011 bola poskytovaná starostlivosť pobytovou formou 53 deťom.

Najčastejšie príčiny umiestnenia detí do krízových stredísk:

- zanedbávanie starostlivosti zo strany rodičov
- zanedbávanie školskej výchovy
- vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy
- drogové a iné závislosti rodičov

Analýzou súčasného stavu a na základe požiadavky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov bola v roku 2011 doplnená kapacita v krízových strediskách oproti roku 2010 o 8 miest.

V zmysle § 62 ods. 7 zákona NR SR č.305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele“) všetky uvedené krízové strediská majú písomne vypracovaný program krízových stredísk, ktorý obsahuje cieľovú skupinu, špecializáciu krízového strediska, vekovú kategóriu detí, podmienky prijatia, metódy a postupy práce, profesijné zabezpečenie, práva a povinnosti klientov, ponuku následnej odbornej pomoci po skončení individuálneho plánu na zvládnutie krízy. Programy krízových stredísk sa aktualizujú a dopĺňajú v závislosti od potrieb krízových stredísk.

V rámci kraja nie je pokrytá cieľová skupina rodina alebo plnoletá fyzická osoba nachádzajúca sa v krízovej situácii.

Resocializačné stredisko

V štruktúre siete sociálnych služieb v PSK zabezpečujú starostlivosť pre občanov formou resocializácie 3 resocializačné strediská, ktoré získali akreditáciu MPSVaR SR: v okrese Kežmarok, Prešov a Humenné.

Celková potreba vykonávania resocializačných programov v resocializačných strediskách pre osoby závislé od alkoholu, drog a inak závislých je pozitívna, čo vyplýva aj zo skúseností resocializačných stredísk v regióne, ktoré potvrdzujú, že resocializačné programy majú svoje nezastupiteľné

miesto v komplexnej starostlivosti o prijímateľa. Množstvo prijímateľov sa po absolvovaní resocializácie za pomoci poradenstva, pracovnej terapie a organizovaním voľno-časových aktivít začlenilo do bežného života a znovu získalo základné predpoklady k vstupu na trh práce.

Detský domov

Detský domov je prostredie utvorené a usporiadané na účely vykonávania rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, predbežného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia, dočasne dieťaťu nahrádza prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie najdlhšie do 25 rokov života.

Na území Prešovského samosprávneho kraja je celkom 11 detských domovov s celkovou kapacitou 675 detí.

Zriaďovatelia detských domovov prijímajú opatrenia za účelom optimalizácie organizačných štruktúr detských domovov s cieľom znižovania počtu skupín v detských domovoch a detí v nich umiestnených, špecializácie samostatných skupín a vytvárania miest pre profesionálnych rodičov. Väčšina detských domovov v rámci humanizácie starostlivosti o deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou mení svoju organizačnú štruktúru a zabezpečuje starostlivosť v profesionálnych rodinách, v samostatných rodinných domoch, bytoch alebo prispôbili svoje kmeňové budovy tak, aby v jednej budove bolo čo najmenej skupín, či už samostatných alebo špecializovaných.

Zariadenie pestúnskej starostlivosti

PSK k 30.6.2011 poskytuje pestúnsku starostlivosť v štyroch zariadeniach pestúnskej starostlivosti, v ktorých je umiestnených celkom 9 detí. V zariadeniach pestúnskej starostlivosti sa poskytuje starostlivosť deťom, ktoré sú zverené do pestúnskej starostlivosti na základe právoplatného rozhodnutia súdu. Cieľom výchovy v zariadení je nahradiť odkázaným deťom prirodzené rodinné prostredie a zabezpečiť podmienky pre ich ďalší vývoj až do ich plnoletosti. Zariadenia pestúnskej starostlivosti sú zariadeniami, ktoré poskytujú starostlivosť podľa predchádzajúcej platnej legislatívy (zákon o sociálnej pomoci) a ich existencia je podmienená skončením poskytovania starostlivosti deťom, ktorým sa starostlivosť poskytovala pred 31.08.2005 (pred účinnosťou zákona o SPOD a SK).

Tab. č. 10 Súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb v jednotlivých okresoch
PSK vo vzťahu k deťom a rodine

Okres	Druh sociálnej služby													
	Pestúnska starostlivosť		Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti		Poskytovateľia pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpory zosúfadení a rodinného a pracovného života	Nizkoprahové denné centrum pre deti a rodinu		Krizové stredisko		Detský domov		Resocializačné stredisko		
	počet	kapacita	počet	kapacita		počet	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita	počet	kapacita
Bardejov	3	7			1	2								
Humenné								1	16			1	14	
Levoča						1								
Kežmarok								1	12	1	32	1	15	
Medzilaborce										2	134			
Poprad										1	51			
Prešov						3		1	14	2	126	1	23	
Sabinov										1	74			
Snina						1		1	10	1	50			
Stará Ľubovňa						1		1	10	1	52			
Stropkov														
Svidník	1	2								1	96			
Vranov n/T								1	12	1	60			
Celkom za PSK	4	9	0	0	1	8	0	6	74	11	675	3	52	

6.2. Východiská pre tvorbu priorit

- na území regiónu neevidujeme ani jedno zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, deti sú zväčša umiestňované v krízových strediskách na základe požiadaviek rodičov
- predpokladáme, že službu s obdobným obsahom ako v nizkoprahovom dennom centre mestá a obce môžu poskytovať, resp. zabezpečovať v prostredníctvom komunitných centier (komunitné centrum nespadá do oblasti pôsobenia v zmysle zákona o sociálnych službách)
- vykonávanie krízovej intervencie a iných odborných metód práce v krízových, resocializačných strediskách, pestúnskych zariadeniach, ako aj v detských domovoch a iných zariadeniach sociálnych služieb na podporu rodín s deťmi v územnom obvode PSK má veľký význam z dôvodu zabezpečenia všestranného vývinu dieťaťa, predchádzania

krízovým situáciám, poskytovania pomoci pri predchádzaní krízových situácií a zabezpečovaní sociálnej prevencie na predchádzanie a zamedzenie sociálnopatologických javov na území PSK.

7. Podporné služby

Okrem sociálnych služieb poskytovaných v zariadeniach sociálnych služieb možno sociálnu službu poskytovať aj prostredníctvom podporných služieb poskytovaných v jedálni, práčovni, stredisku osobnej hygieny a v integračnom centre. Predmetnú sociálnu službu poskytuje poskytovateľ služby fyzickým osobám, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo majú ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, alebo dovърšili dôchodkový vek.

Medzi podporné služby patrí v zmysle zákona o sociálnych službách aj pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností a odľahčovacia sociálna služba poskytovaná osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, počas obdobia, v ktorom opatrovanie nemôže vykonávať.

Z registra poskytovateľov sociálnych služieb vedenom PSK je evidentné, že najviac poskytovanou podpornou službou je služba v jedálni, ktorú zabezpečuje 16 poskytovateľov sociálnej služby.

Tab. č. 11 Súčasný stav v poskytovaní podporných sociálnych služieb v jednotlivých okresoch PSK

Okres	Druh podporných služieb							
	Odľahčovacia služba	Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností	Denné centrum		Integračné centrum	Jedáleň	Práčovňa	Stredisko osobnej hygieny
			Počet poskytovateľov	Počet denných centier				
Bardejov			2	4				
Humenné			1	2				
Levoča			1	1		1		
Kežmarok	1		1	1				
Medzilaborce						1		
Poprad	1		3	15		4	2	1
Prešov	1		2	5		5		
Sabinov	15		1	2		1		
Snina			1	2		1		
Stará Ľubovňa								
Stropkov								
Svidník			1	1				
Vranov nad Topľou	2		1	6		3		
Celkom za PSK	20	0	14	39	0	16	2	1

7.1. Východiská pre tvorbu priorít

- v registri poskytovateľov v PSK nie je zaregistrovaná žiadna podporná služba pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností či integračné centrum
- počet/kapacita pri podporných službách nie sú uvedené, nakoľko ide o premenlivý počet prijímateľov – z pohľadu pokrytia regiónu danou sociálnou službou je dôležitá skutočnosť, či obce danú službu poskytujú
- pri poskytovaní odľahčovacej služby okres Sabinov (celkový počet obcí v okrese 43), vysoko prekračuje počet obcí v ostatných okresoch PSK, ktoré poskytujú odľahčovaciu službu
- nízky počet obcí, ktoré majú zaregistrovanú podpornú službu

8. Komunitné plány miest a obcí v PSK

Komunitný plán, ako strategický dokument pre oblasť sociálnych služieb, definuje sociálnu politiku obce. Mestá a obce vypracovali komunitné plány sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Pri ich vypracovaní sa orientovali na čo možno najdlhšie udržanie občana v jeho domácnosti, na poskytovanie služby priamo v jeho byte, na predchádzanie sociálneho vylúčenia a izolácii komunit, na posilnenie súdržnosti občanov, na hľadanie optimálnych riešení, ktoré zodpovedajú potrebám občanov.

Napriek skutočnosti, že návratnosť odpovedí z obcí nebola vysoká, možno konštatovať, že problematika komunitného plánovania sa postupne dostáva do povedomia obcí, zvyšuje sa počet obcí, ktoré majú, resp. pripravujú komunitný plán.

Tab. č. 12 Súčasný stav v jednotlivých okresoch PSK vo vzťahu k spracovaniu komunitných plánov miest a obcí

Okres	Obec má spracovaný KP		Obec nemá spracovaný KP		Obec pripravuje KP		Obec sa neozvala		Celkový súčet	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Bardejov	5	5,81	6	6,98	8	9,30	67	77,91	86	100
Humenne	2	3,28	9	14,75	2	3,28	48	78,69	61	100
Kezmarok	8	19,05	9	21,43	7	16,67	18	42,86	42	100
Levoca	5	15,15	7	21,21	4	12,12	17	51,52	33	100
Medzilaborce	1	4,35	3	13,04	1	4,35	18	78,26	23	100
Poprad	8	27,59	8	27,59	5	17,24	8	27,59	29	100
Prešov	14	15,38	22	24,18	6	6,59	49	53,85	91	100
Sabinov	4	9,30	4	9,30	23	53,49	12	27,91	43	100
Snina	5	14,71	7	20,59	2	5,88	20	58,82	34	100
Stara Lubovna	5	11,36	7	15,91	7	15,91	25	56,82	44	100
Stropkov	1	2,27	7	15,91	1	2,27	35	79,55	44	100
Svidník	3	4,41	6	8,82	6	8,82	53	77,94	68	100
Vranov nad Topľou	2	2,94	15	22,06	3	4,41	48	70,59	68	100
Celkom za PSK	63	9,46	110	16,52	75	11,26	418	62,76	666	100

8.1. Analýza komunitných plánov okresných miest

Mesto Bardejov

Mesto má spracovaný komunitný plán do roku 2013. Priority mesta vo vzťahu k jednotlivým cieľovým skupinám sa odvíjajú z nasledovných východísk:

- rodiny s deťmi a mládež - absencia krízového bývania pre matky s deťmi, nedostatok poradenských a prevenčných centier a pod.

- ľudia so zdravotným a iným znevýhodnením – absencia rehabilitačných zariadení, zariadení podporovaného bývania, ambulantných terénnych služieb, siete sociálneho poradenstva, programu systematického monitorovania sociálnych služieb a kvality poskytovania sociálnych služieb a pod.
- seniori – prevládajúce pobytové formy služieb, nedostatok nových druhov a foriem sociálnych služieb, nízke kapacity opatrovateľskej služby a zariadení opatrovateľskej služby, nedostatočná medzirezortná spolupráca so zdravotníctvom, nedostatok programov pre využitie vedomostných kapacít a osobnostného rozvoja cieľovej skupiny a pod.
- osoby v obtiažnych životných situáciách – absencia útulkov a všetkých foriem azylového a krízového bývania, poradenských a prevenčných centier, denných centier, nízkoprahových, terénnych, ambulantných a podporných služieb a pod.

Mesto Humenné

Mesto má spracovaný komunitný plán na obdobie rokov 2009 – 2013, v ktorom sú vytyčené napríklad nasledovné priority:

- zvýšenie kapacity terénnych a ambulantných služieb, zlepšenie spolupráce a informovanosti medzi jednotlivými poskytovateľmi sociálnych služieb, získavanie dobrovoľníkov, podpora poradenstva vo vzťahu k všetkým cieľovým skupinám
- rozvoj centier pre rodinu a deti, podpora komunitných centier a voľnočasových aktivít
- podpora klubovej činnosti seniorov, zvýšenie kapacity opatrovateľskej služby, zriadenie odľahčovacej služby a pod.
- výstavba nájomných bytov pre rodiny s deťmi, sociálnych bytov a pod.
- podpora vzniku chránených dielní a pod.
- riešenie bezbariérových prístupov v meste, oddychových zón, rozšírenie rozsahu prepravnej služby osobným motorovým vozidlom (sociálny taxík)
- podpora celoživotného vzdelávania a prehľbovanie kvalifikácie
- rozvoj terénnych a ambulantných služieb pre rómsku komunitu, realizácia preventívnych programov s cieľom eliminovať intoleranciu voči marginalizovaným skupinám, zvýšenie kapacity útulku, podpora výstavby nízkoprahových bytov, bytov nižšieho štandardu, materiálno-technické zabezpečenie Rómskeho komunitného centra a pod.

Mesto Kežmarok

Mesto sa v oblasti sociálnych služieb plánuje v období rokov 2007 – 2013 zameriavať na optimalizáciu siete zariadení sociálnych služieb, skvalitnenie poskytovania poradenských a informačných služieb, preferovanie výchovy, osvetu a prevenciu proti sociálnopatologickým javom, priamu pomoc občanovi v núdzi, integrácii Rómov do spoločnosti a eliminácii negatívnych vplyvov na rómsku mládež. Medzi priority mesto zaraďuje najmä:

- komunitné centrum
- priestory pre dočasné náhradné ubytovanie neplatičov
- útulok pre ľudí bez prístrešia
- stredisko osobnej hygieny a práčovňu
- vývarovňu pre ľudí bez prístrešia, sociálne odkázaných, ťažko zdravotne odkázaných a dôchodcov
- byty nižšej kategórie, resp. nízkoprahové bývanie sociálne slabých rodín a neplatičov, vysťahovaných z bytov 1. kategórie
- zariadenie sociálnych služieb
- penzión pre dôchodcov s jedno a dvojizbovými bytmi určenými na trvalé bývanie osamelo žijúcich dôchodcov, prípadne manželov – dôchodcov
- bezplatnú sociálno-právnu poradňu a pod.

Mesto Levoča

Mesto v súčasnom období spracúva komunitný plán.

Mesto Medzilaborce

Mesto v súčasnom období spracúva komunitný plán.

Mesto Poprad

Mesto má spracovaný komunitný plán na obdobie rokov 2010 – 2013. Medzi priority zaraďuje najmä:

- podporu a zotrvanie klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb – poradenstvo, služby „šité na mieru“, zvýšenie podielu sociálnych služieb v domácom prostredí, kvalifikovanosť zamestnancov, dobrovoľníctvo a pod.

- podporu rozvoja ambulantných a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom – deinštitucionalizáciu sociálnych služieb, zriadenie denného stacionára pre seniorov, zriadenie núdzového bývania a iné aktivity s priamym vplyvom na zvyšovanie kvality poskytovaných sociálnych služieb a pod.
- zvýšenie kvality a humanizáciu poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb – zriadenie špecializovaného zariadenia, zavedenie systému kvality, odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a pod.
- vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb – splnenie kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnych služieb, spracovanie a uskutočnenie programu supervízie, ďalšie vzdelávanie zamestnancov a pod.

Mesto Prešov

Komunitný plán sociálnych služieb a rozvoja komunit mesta Prešov je rozpracovaný na obdobie rokov 2009 – 2011 s výhľadom na roky 2012 – 2014. Komunitný plán obsahuje množstvo cieľov vo vzťahu k napĺňaniu potrieb cieľových skupín:

- sociálne vylúčenie a stigmatizovaní
- ľudia so zdravotným postihnutím a znevýhodnením
- rodiny v problémoch
- seniori
- občania z málo podnetného prostredia

Priority sú orientované na zriadenie absentujúcich sociálnych služieb, zabezpečenie komplexnosti služieb, vybudovanie funkčného systému podpory rodín v kríze, centra akútnej pomoci, centra komplexných poradenských služieb a pod.

Mesto Sabinov

Mesto má spracovaný komunitný plán s víziou do roku 2015. Špecifické ciele sa orientujú na tri cieľové skupiny. Z priorit mesta vyberáme napr.:

- komplexná starostlivosť v oblasti minimalizácie negatívnych javov u žiakov a mládeže zo sociálne znevýhodneného prostredia, riešenie problematiky záškoláctva, vybudovanie funkčného systému prevencie v oblasti predchádzania sociálno-patologickým javom, vytvorenie reálnych možností pracovnej a sociálnej integrácie pre hendikepované deti a mládež, funkčný systém krízovej intervencie pre deti, mládež a rodiny, zriadenie samostatného oddelenia sociálnych služieb, vypracovanie štandardov kvality sociálnych

služieb a pod.

- rozšírenie siete zariadení sociálnych a zdravotníckych služieb pre ťažko zdravotne postihnutých občanov, zriadenie požičovne kompenzačných pomôcok, odstránenie existujúcich bariér v meste, zabezpečenie vhodných priestorov pre klubovú činnosť ťažko zdravotne postihnutých občanov, vytvorenie nových možností pracovnej integrácie a pod.
- zvýšená kvalita, rozsah a dostupnosť existujúcich sociálnych služieb pre seniorov, zabezpečenie prístavby objektu Zariadenia pre seniorov, zabezpečenie bezbariérového prístupu k verejným, kultúrno-spoločenským a športovým zariadeniam, vybudovanie funkčného poradenského, konzultačného a informačného systému pre seniorov a pod.

Mesto Snina

Mesto má spracovaný komunitný plán na roky 2007 – 2013. Opatrenia smerujú najmä do oblasti:

- nezamestnanosti – podpora programov zameraných na ukončenie základného vzdelania, rekvalifikačných kurzov a všetkých aktivít smerujúcich k zvyšovaniu zamestnateľnosti a zamestnanosti, vytvorenie pracovného inkubátora, vytvorenie strážnej služby z radov Rómov v rómskych komunitách a pod.
- sociálnych služieb – zriadenie denného stacionára pre dôchodcov, pracovne, podporovaného bývania, chránenej dielne a pod.
- bývania sociálne slabších občanov – výstavba sociálnych bytov a bytov nižšieho štandardu
- rodiny a detí – prehĺbenie spolupráce medzi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou, zvýšenie počtu preventívnych aktivít zameraných na záškoláctvo, na zneužívanie návykových látok, zvýšenie počtu rómskych asistentov a pod.
- informovanosti a komunikácie – stretávanie sa, komunikácia a spolupráca zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb a pod.

Mesto Stará Ľubovňa

Komunitný plán mesta je spracovaný na obdobie rokov 2010 – 2013. Priority mesta sú orientované najmä na:

- vybudovanie kombinovaného viacúčelového zariadenia sociálnych služieb – Centrum sociálnych služieb (bude poskytovať sociálne služby pobytovou celoročnou formou, služby v dennom stacionári, odľahčovaciu sociálnu službu, stravovanie, požičiavanie pomôcok), pokračovať vo výstavbe nájomných bytov, postupne budovať bezbariérové vstupy do inštitúcií a bezbariérové priestranstvá v meste a pod.

- zvýšenie kvality a ponuky sociálnych služieb – podporovanie zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v inštitúciách zriadených mestom, vypracovanie opatrení na posilnenie statusu dobrovoľníckej činnosti, podporovanie integrácie detí so zdravotným postihnutím, vytvorenie a zavedenie do praxe komplexného systému starostlivosti o ohrozené deti a pod.
- efektívne riadenie a financovanie sociálnych služieb, efektívna spolupráca inštitúcií pôsobiacich v sociálnej oblasti a efektívna komunikácia s občanmi – vzdelávanie zamestnancov, podpora vzniku chránených dielní a pod.

Mesto Stropkov

Mesto v súčasnom období spracúva komunitný plán.

Mesto Svidník

Komunitný plán mesta je spracovaný na obdobie rokov 2011 – 2014. Mesto má vytýčené ciele a opatrenia v sociálnej oblasti:

- zriadenie Centra sociálnych služieb
- podpora malých obecných služieb, vytvorenie strážnej služby z radov Rómov v rómskej komunite, podpora nových aktivít smerujúcich k zvyšovaniu zamestnateľnosti a zamestnanosti a pod.
- výstavba nájomných bytov
- zlepšenie informovanosti o možnostiach v sociálnej oblasti medzi sociálne vylúčenými občanmi a pod.
- znižovanie podielu detí a mládeže s problémovým správaním – prehĺbenie spolupráce medzi inštitúciami, ktoré pracujú s deťmi a mládežou, zvýšenie preventívnych aktivít zameraných na záškoláctvo, zvýšenie počtu rómskych asistentov a pod.

Mesto Vranov nad Topľou

Komunitný plán mesta je spracovaný na obdobie rokov 2009 – 2013. Strategické ciele predpokladajú:

- rekonštrukciu, modernizáciu a rozšírenie kapacity zariadenia pre seniorov
- hľadanie objektu a zriadenie nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu
- zriadenie nocľahárne, strediska osobnej hygieny a pod.
- výstavbu malometrážnych bytov a bytov nižšieho štandardu a pod.

V komunitných plánoch sa mestá a obce orientujú najmä na cieľové skupiny:

- seniori
- ľudia so zdravotným a iným postihnutím
- rodiny s deťmi a mládež
- osoby v obtiažnych životných situáciách

Komunitné plány obcí spravidla riešia problematiku:

- starostlivosti o seniorov, ťažko zdravotne postihnutých občanov, starostlivosti o jednotlivca a rodiny v kríze
- zabezpečenia terénnych služieb pre seniorov, ťažko zdravotne postihnutých (opatrovateľská služba, jedáleň, prepravná služba...)
- zriadenia a podpory denných centier pre seniorov v obci
- zriadenia zariadenia opatrovateľskej služby, denného stacionára, zariadenia pre seniorov a pod.
- zabezpečenia poradenstva pre občanov
- riešenia ubytovania občanov, ktorí nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na zabezpečenie základných životných potrieb
- riešenia sociálneho bývania občanov
- zvýšenia kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb
- podpory ďalšieho vzdelávania a prehlbovania kvalifikácie zamestnancov v sociálnych službách
- spolupráce so zariadeniami pre seniorov v blízkom okolí
- zabezpečenia informovanosti občanov o sociálnych službách, prepojenosti a spolupráce subjektov pôsobiacich v sociálnych službách
- riešenia nízkoprahového bývania
- vzniku komunitných centier
- podpory zvyšovania vzdelanostnej úrovne rómskej komunity
- zlepšenia terénnej sociálnej práce najmä v rómskej komunite
- riešenia bezbariérovosti vstupov do inštitúcií a bezbariérových priestranstiev

v meste/obci

- zlepšenia kvality života a dostupnosti sociálnych služieb pre seniorov, osamelých občanov či rodiny s dôrazom na zabezpečenie aktivít prostredníctvom medzigeneračných komunitných programov
- podpory komunitného života a medzigeneračného dialógu ako preventívneho nástroja sociálnej izolácie a zároveň prostriedku na zatraktívnenie modelu vidieckeho komunitného života.

8.2. Východiská pre tvorbu priorít

- mestá a obce sa postupne venujú problematike tvorby komunitných plánov
- z celkového počtu 23 miest v PSK 17 miest (z toho 10 okresných) má spracovaný komunitný plán - Bardejov, Hanušovce nad Topľou, Humenné, Kežmarok, Spišská Belá, Spišská Stará Ves, Poprad, Vysoké Tatry, Podolíne, Prešov, Sabinov, Svit, Lipany, Snina, Stará Ľubovňa, Vranov nad Topľou, Svidník
- 1 mesto – Spišské Podhradie nemá spracovaný komunitný plán
- 5 miest - Giraltovce, Levoča, Medzilaborce, Stropkov, Veľký Šariš majú komunitný plán v štádiu spracovania
- z oslovených obcí najvyššia návratnosť odpovedí je v okrese Poprad a Sabinov. V okrese Poprad je zároveň percentuálne najvyšší počet obcí, ktoré majú spracovaný komunitný plán
- z oslovených obcí najnižšia návratnosť odpovedí je v okresoch Bardejov, Svidník, Stropkov, Medzilaborce, Humenné.
- percentuálne najvyššia rozpracovanosť komunitných plánov je v okresoch Sabinov, Stará Ľubovňa, Kežmarok a Poprad
- v okrese Stropkov a Medzilaborce má spracovaný komunitný plán len jedna obec
- mestá vo svojich komunitných plánoch predpokladajú rozvoj opatrovateľskej a prepravnej služby, požičiavania pomôcok pre fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ako aj rozvoj podporných služieb – odľahčovacia služba, stredisko osobnej hygieny, pracovňa
- komunitné plány niektorých obcí sú spracované jednoducho a všeobecne, vysoko pozitívne hodnotíme skutočnosť, že problematike sociálnych služieb obce venujú pozornosť

- mestá a obce v komunitných plánoch predpokladajú podporu a rozvoj vzdelávania zamestnancov v sociálnych službách
- mestá a obce v komunitných plánoch kladú dôraz na kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

II. Konceptná časť

Vychádzajúc z národných priorít rozvoja sociálnych služieb, aktuálneho stavu v poskytovaní sociálnych služieb jednotlivým cieľovým skupinám a komunitných plánov sociálnych služieb obcí vo svojom územnom obvode PSK vypracoval koncepciu rozvoja sociálnych služieb na území PSK do roku 2014.

A. Priority PSK

1. Priority PSK vo vzťahu k seniorom

1.1. Podpora zotrvania seniora v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Cieľ

Cieľom je podpora rozvoja nedostatkových, resp. chýbajúcich terénnych služieb (vrátane špecializovaného poradenstva) v súlade s komunitnými plánmi miest a obcí, ktoré umožnia občanovi čo najdlhšie zotrvať v prirodzenom prostredí, vrátane finančnej podpory poskytovateľov nedostatkových terénnych sociálnych služieb.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK zorganizuje metodicko-konzultačné stretnutia so zástupcami miestnej samosprávy. Obsahom stretnutí bude odporúčanie vzniku centier sociálnych služieb vrátane výkonu špecializovaného poradenstva pre seniorov a poskytovania terénnych sociálnych služieb s cieľom udržania seniora čo najdlhšie v jeho prirodzenom domácom prostredí.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet metodicko-konzultačných stretnutí so zástupcami miestnej samosprávy
- počet vytvorených centier sociálnych služieb

1.2. Spolupráca s mestami a podpora vzniku zariadení sociálnych služieb, ktoré poskytujú služby seniorom

Cieľ

Cieľom je podpora vzniku zariadení opatrovateľskej služby, zariadení pre seniorov.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK bude v rámci metodicko-konzultačných stretnutí zástupcom miestnej samosprávy odporúčať aktívny prístup k výkonu kompetencií obcí v zmysle zákona o sociálnych službách a bude podporovať rozširovanie a zvyšovanie počtu miest v zariadeniach, v ktorých sú poskytované sociálne služby seniorom.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet metodicko-konzultačných stretnutí so zástupcami miestnej samosprávy
- počet poskytovateľov, ktorí zaregistrujú zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie sociálnych služieb pre seniorov a kapacita vytvorených miest pre seniorov

1.3. Zvýšenie počtu špecializovaných zariadení pre seniorov so zdravotným postihnutím

Cieľ

Cieľom je zabezpečenie dostatočnej kapacity miest pre potreby poskytovania sociálnej služby pre seniorov so zdravotným postihnutím.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

Podpora vzniku, resp. zvýšenia počtu miest v špecializovaných zariadeniach pre seniorov so zdravotným postihnutím formou registrácie nových poskytovateľov, rozšírením kapacity existujúcich či preklasifikovaním časti existujúcej kapacity u poskytovateľov tak, aby tento druh služby bol poskytovaný v súlade s dopytom občanov v tom okrese PSK, v ktorom občan žije.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zvýšenie, resp. vytvorenie počtu miest v špecializovanom zariadení pre seniorov so zdravotným postihnutím v jednotlivých okresoch v súlade s dopytom

2. Priority PSK vo vzťahu k občanom so zdravotným postihnutím

2.1. Podpora vzniku, resp. rozširovania zariadení orientovaných na poskytovanie sociálnych služieb v podporovanom bývaní

Cieľ

Cieľom je zabezpečiť počet miest v súlade s dopytom pre občanov, ktorí sú schopní viesť samostatný život

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK bude využívať potenciál prijímateľov, ktorí sú schopní viesť samostatný život a podporí vznik zariadení podporovaného bývania. Táto skutočnosť prispeje k zvýšeniu kvality života prijímateľov a k ich osamostatňovaniu. OS PSK vytvorí podmienky na zriadenie podporovaného bývania v DSS Kalinov a DSS Osadné.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- vypracovanie analýzy počtu prijímateľov s potenciálom viesť samostatný život v podporovanom bývaní
- vytvorenie počtu miest v podporovanom bývaní v regióne

2.2. Podpora flexibility foriem sociálnej služby v prípade dopytu občanov so zdravotným postihnutím

Cieľ

Cieľom je podporiť dostupnosť sociálnych služieb poskytovaných

ambulantnou a týždennou formou pobytu, ako aj vhodná a účelná kombinácia sociálnych služieb.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK v komunikácii s občanmi – žiadateľmi o sociálnu službu bude realizovať poradenstvo s cieľom uprednostňovať dennú a týždennú formu pobytu a v súlade s dopytom podporovať flexibilitu a dostupnosť foriem sociálnej služby pre občanov vo všetkých okresoch regiónu. OS PSK bude pri napĺňaní uvedenej priority vychádzať z dopytu občanov.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zvýšenie počtu miest ambulantnej a týždennej formy sociálnej služby v súlade s dopytom občanov
- podpora a zabezpečenie ambulantnej a týždennej sociálnej služby v okresoch, v ktorých v súčasnosti absentuje v súlade s dopytom občanov

2.3. Zosúladenie reálne poskytovanej sociálnej služby vo vybraných rehabilitačných strediskách so zákonom o sociálnych službách

Cieľ

Cieľom je zabezpečiť súlad medzi reálne poskytovanou sociálnou službou v rehabilitačnom stredisku a platnou legislatívou.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK uskutoční analýzu poskytovanej sociálnej služby v RhS a predloží návrh na riešenie situácie tak, aby bola uspokojená reálna potreba prijímateľov a prijímateľom bola poskytovaná služba, o ktorú majú záujem a ktorú potrebujú s ohľadom na svoj zdravotný stav a stupeň odkázanosti.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- analýza poskytovanej sociálnej služby v RhS na území PSK
- návrh na riešenie – zmena poskytovanej sociálnej služby v súlade s reálnymi potrebami prijímateľov

3. Priority PSK vo vzťahu k občanom vyžadujúcim nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb

3.1. Podpora poskytovania sociálnych služieb pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb v okresoch, kde sú služby zastúpené minimálne, resp. absentujú

Cieľ

Cieľom je vytvoriť podmienky a vybudovať sieť sociálnych služieb pre občanov, ktorí vyžadujú nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, útulku, zariadení núdzového bývania, domove na pol ceste, nízkoprahovom dennom centre.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK podporí vznik, resp. rozšírenie sociálnych služieb v uvedených zariadeniach tak, aby boli uvedené služby zastúpené v jednotlivých okresoch regiónu v súlade s potrebou občanov v danom okrese.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet miest v zariadeniach sociálnych služieb pre občanov vyžadujúcich nevyhnutné ubytovanie či uspokojenie základných životných potrieb

3.2. Informovanosť verejnosti o problematike eliminácie násilia páchaného na ženách

Cieľ

Cieľom je zvýšiť informovanosť verejnosti na území PSK o problematike eliminácie násilia páchaného na ženách a podpora multiinštitucionálnej spolupráce.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK bude v spolupráci s poskytovateľmi sociálnej služby ženám na ktorých je páchané násilie informovať verejnosť na území PSK o problematike eliminácie násilia páchaného na ženách.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet výstupov, ktoré zvýšia informovanosť verejnosti o problematike eliminácie násilia páchaného na ženách

4. Priority PSK vo vzťahu k rodine a deťom

4.1. Iniciovanie a podpora partnerskej spolupráce participujúcich subjektov vo vzťahu k rodine a zabezpečeniu všestranného rozvoja detí

Cieľ

Cieľom je poskytovanie pomoci pri predchádzaní vzniku krízových situácií a zabezpečovaní sociálnej prevencie na predchádzanie a zamedzenie vzniku sociálnopatologických javov vo vzťahu k rodine a deťom, zabezpečenie podmienok pre všestranný vývin dieťaťa v rodine.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK bude iniciovať a rozvíjať partnerskú spoluprácu s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, miestnou samosprávou, akreditovanými subjektmi a zariadeniami sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vo vzťahu k prevencii a zamedzeniu vzniku sociálnopatologických javov vo vzťahu k rodine a deťom. Bude organizovať spoločné rokovania partnerov s cieľom zosúladenia postupov pri výkone kompetencií, bude podporovať vznik a realizáciu špecializovaného poradenstva vrátane realizácie poradenských programov pre deti, mládež a rodičov, iniciuje vznik pracovnej skupiny odborníkov z oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, bude prispievať k zvyšovaniu informovanosti verejnosti v PSK o problematike násilia páchaného na deťoch, bude nabádať odborníkov v oblasti sociálnych služieb, aby informovali verejnosť, ako včas rozpoznať násilie.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet stretnutí odborníkov – partnerov participujúcich na riešení problematiky sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- získanie akreditácie a poskytovanie špecializovaného poradenstva vrátane realizácie poradenských programov pre deti, mládež a rodičov v krízových strediskách na území PSK
- zvýšený počet subjektov, ktoré na území PSK poskytujú špecializované poradenstvo vrátane realizácie poradenských programov pre deti, mládež a rodičov
- vytvorenie pracovnej skupiny odborných zamestnancov jednotlivých krízových stredísk a iných odborníkov z oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately
- počet výstupov, ktoré zvýšia informovanosť verejnosti o problematike násilia páchaného na deťoch, resp. o včasnom rozpoznaní násilia

4.2. V krízových strediskách uprednostňovanie starostlivosti o deti v profesionálnych rodinách

Cieľ

Cieľom je vytvorenie podmienok pre poskytovanie starostlivosti o deti v krízových strediskách v profesionálnych rodinách – v prirodzenom rodinnom prostredí.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

Krízové strediská v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK vytvoria sieť profesionálnych rodín

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zvýšený počet profesionálnych rodín v krízových strediskách

5. Priority PSK v oblasti komunitného plánovania

5.1. Prehĺbenie spolupráce s obcami v regióne PSK

Cieľ

Cieľom je komunikácia so starostami a vytvorenie systému partnerskej spolupráce vo vzťahu k zabezpečeniu sociálnych služieb, vypracovaniu komunitných plánov, výmene dobrých skúseností medzi obcami, samosprávnym krajom a poskytovateľmi.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK bude organizovať stretnutia so starostami PSK, na ktorých bude komunikovať ohľadne spolupráce pri zabezpečovaní sociálnych služieb, poskytnutia informácií ohľadne vypracovania komunitných plánov, výmeny dobrých skúseností a spolupráce medzi obcami, samosprávnym krajom a poskytovateľmi.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet pracovných metodicko-konzultačných stretnutí so zástupcami miestnej samosprávy
- počet vypracovaných komunitných plánov obcí v regióne

5.2. Podpora rozvoja terénnych a ambulantných služieb v obciach s cieľom čo najdlhšieho udržania občana v jeho domácom prostredí

Cieľ

Cieľom je podporiť flexibilitu v poskytovaní sociálnych služieb a vytvoriť podmienky na okamžitý prístup občana k potrebnej terénnej či ambulantnej službe v obci s cieľom čo najdlhšieho udržania občana v jeho prirodzenom prostredí.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK odporúča starostom vybudovať v obci, resp. mikroregióne sieť terénnych a ambulantných sociálnych služieb, aby občan, odkázaný na pomoc inej osoby, mohol čo najdlhšie zotrvať vo svojom prirodzenom prostredí.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet metodicko-konzultačných stretnutí so zástupcami miestnej samosprávy
- zvýšenie počtu poskytovaných terénnych a ambulantných služieb

6. Priority PSK vo vzťahu ku kvalite sociálnych služieb

6.1. Zavedenie monitoringov kvality u poskytovateľov sociálnych služieb

Cieľ

Cieľom je zavedenie systému monitorovania kvality poskytovanej sociálnej služby v regióne PSK.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK v spolupráci s odborníkmi spracuje kritériá hodnotenia kvality poskytovania sociálnych služieb, spôsob hodnotenia kvality a plán hodnotenia. OS PSK bude monitorovať kvalitu poskytovanej sociálnej služby u poskytovateľov.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- spracovanie kritérií merania kvality poskytovanej služby
- spracovanie plánu monitorovania kvality
- počet zrealizovaných monitoringov kvality

6.2. Zavedenie systému manažérstva kvality v zariadeniach sociálnych služieb

Cieľ

Cieľom je zavedenie procesného prístupu v riadení poskytovania sociálnej služby a následné získanie certifikátu kvality poskytovateľom.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK v prípade dostatočného objemu finančných prostriedkov alebo v prípade možnosti získania finančných prostriedkov z iných zdrojov podporí zavedenie procesného prístupu v manažovaní poskytovania sociálnej služby a získanie certifikátu kvality.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- predloženie projektu v prípade možnosti získať finančné prostriedky na zavedenie manažérstva kvality
- počet zariadení, ktoré získajú certifikát kvality

6.3. Zabezpečenie odborného a osobnostného rastu zamestnancov v sociálnych službách

Cieľ

Cieľom je naplniť legislatívnu požiadavku, dotýkajúcu sa odbornosti v oblasti ľudských zdrojov. Poslanie, ciele, formy a metódy sociálnej práce u poskytovateľa zameranej na rozvoj individuálnych potrieb prijímateľov vyžaduje predovšetkým zmenu postojov poskytovateľa v poskytovaní sociálnej služby a to komplexne, t.j. v oblasti riadenia ľudských zdrojov i používaných metód práce s prijímateľom.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

Poskytovatelia sociálnych služieb sú v zmysle zákona o sociálnych službách povinní spĺňať podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby. Manažment

poskytovateľov zabezpečí naplnenie uvedených podmienok kvality, vypracuje ucelený systém ďalšieho vzdelávania zamestnancov s ohľadom na vzdelávanie odborných zamestnancov.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- vypracované plány interného a externého vzdelávania zamestnancov u poskytovateľa
- počet zamestnancov zúčastnených na internom a externom vzdelávaní

6.4. Realizácia supervízie u poskytovateľov sociálnych služieb

Cieľ

Cieľom je zavedenie a realizácia supervízie u poskytovateľov sociálnych služieb (internej, externej) v záujme zvyšovania kvality poskytovanej sociálnej služby.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

Poskytovatelia sociálnych služieb na území PSK, ako jeden z nástrojov zvyšovania kvality poskytovanej sociálnej služby, zavedú do praxe supervíziu.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zvýšenie počtu poskytovateľov, ktorí v zariadení realizujú supervíziu

6.5. Podpora humanizácie a zvyšovania kvality poskytovaných sociálnych služieb

Cieľ

Cieľom je odstraňovanie architektonických bariér, vytvorenie prevádzkových podmienok pre poskytovanie sociálnej služby v súlade s platnou legislatívou.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb predpokladá v súlade s trendmi uplatňovanými v Európskej únii, ako aj v súlade so zákonom o sociálnych službách zabezpečenie kvalitných sociálnych služieb zodpovedajúcich potrebám prijímateľov sociálnej služby v súlade s platnými právnymi predpismi. Ide najmä o bezbariérovosť, materiálne vybavenie a pod.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zvýšenie počtu metrov štvorcových obytnej plochy pripadajúcej na jedného obyvateľa v zariadení sociálnych služieb (10 m²/1 prijímateľ v jednolôžkovej a 8 m²/1 prijímateľ v dvoj a viaclôžkovej izbe)
- zvýšenie počtu bezbariérových priestorov a budov, v ktorých sa poskytujú sociálne služby

6.6. Zriadenie kancelárie prvého kontaktu na odbore sociálnom PSK

Cieľ

Cieľom je zriadenie kancelárie prvého kontaktu pre občanov na OS PSK za účelom zefektívnenia výkonu kompetencií v oblasti posudkových činností.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK vytvorí kanceláriu prvého kontaktu pre občanov žiadajúcich posúdenie zdravotného stavu. Občan na jednom mieste získa komplexné informácie o procese posudzovania zdravotného stavu, resp. o poskytovaní sociálnej služby.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- zriadenie kancelárie prvého kontaktu

7. Priority vo vzťahu k financovaniu sociálnych služieb

7.1. Finančná podpora poskytovania sociálnych služieb pre seniorov so zdravotným postihnutím v špecializovaných zariadeniach

Cieľ

Cieľom je finančná podpora života seniorov so zdravotným postihnutím v zariadení poskytujúcom sociálnu službu s ohľadom na ich potreby.

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK zabezpečí poskytovanie sociálnych služieb seniorom so zdravotným postihnutím s ohľadom na ich zdravotný stav.

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet miest pre seniorov so zdravotným postihnutím zabezpečených v špecializovaných zariadeniach

7.2. Finančná podpora tých neverejných poskytovateľov, ktorí poskytujú sociálne služby (ambulantné, týždenné), ktoré v regióne absentujú, resp. sú nedostatkové

Cieľ

Cieľom je finančná podpora neverejných poskytovateľov poskytujúcich ambulantné a týždenné sociálne služby

Aktivity na dosiahnutie cieľa

OS PSK finančne podporí neverejných poskytovateľov poskytujúcich ambulantné a týždenné sociálne služby

Merateľné ukazovatele dosiahnutia priority

- počet miest zabezpečených u poskytovateľov formou ambulantnou a týždennou

B. Financovanie, monitorovanie a hodnotenie

Realizácia koncepcie rozvoja sociálnych služieb na území PSK je plánovaná na obdobie do roku 2014. Dodatok ku koncepcii predpokladá plnenie priorít v časovom rozpätí dvoch rokov. S ohľadom na prípadné legislatívne zmeny, ktoré môžu viesť zmeny do kompetencií v oblasti sociálnych služieb, väčšina priorít smeruje do metodologickej, organizačnej, konzultačnej, koordinačnej či podpornej oblasti a predpokladá minimálne finančné náklady. Priority budú napĺňané priebežne v súlade s finančnými možnosťami samosprávneho kraja. Koncepcia je živým dokumentom, ktorý bude priebežne aktualizovaný v zmysle platnej legislatívy, ako aj moderných prístupov v poskytovaní sociálnych služieb. Aby koncepcia bola skutočne živým dokumentom, je potrebné jej pravidelné hodnotenie a aktualizovanie. Plnenie zámerov, cieľov a opatrení, ktoré vyplývajú z koncepcie bude hodnotené 1x ročne.

V rámci hodnotenia bude predložená správa o plnení úloh koncepcie, o aktuálnej situácii, prípadne aktualizácii úloh PSK v oblasti sociálnych služieb.

Zoznam skratiek:

OS PSK	Odbor sociálny Prešovského samosprávneho kraja
PSK	Prešovský samosprávny kraj
SS	sociálna služba
ZPB	Zariadenie podporovaného bývania
RHS	Rehabilitačné stredisko
DSS	Domov sociálnych služieb
ŠZ	Špecializované zariadenie
ZNB	Zariadenie núdzového bývania
SPOD a SK	Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
KP	Komunitný plán